

Kun arkinen puhe muuttuu runoudeksi – esimerkkejä korvarunomenetelmästä

Timo Harju

Korvaruno

Korvarunosta voi puhua, kun kaksi ehtoa täyttyy:

1. Korvaruno on hetki, jossa toinen saa puhua ja toinen kuuntelee.
2. Runo kirjoitetaan valmiiksi hetken aikana ja annetaan lahjaksi puhujalleen.

Korvaruno on myös teksti, joka koostuu pelkästään toisen puhumista ilmaisuista. Taika on siinä, että arkisen puheen nimeäminen ja muuntaminen runoksi paljastaa sen hienouden. Myös ryhmän sanoista voi kirjoittaa korvarunon, joka dramatisoi keskustelun yhteiseksi.

Korvarunoa on helpointa harjoitella parityönä. Se tapahtuu näin: Pari valitsee toiselle puhujan ja toiselle kirjoittajan roolin. Kirjoittaja kysyy, mistä aiheesta toinen haluaisi korvarunon. Sen jälkeen kirjoittaja vain kirjaa ylös toisen puhetta aiheesta luonnospaperille sanasta sanaan, sen verran kuin ehtii. Kirjoittaja voi kysyä tarkentavia kysymyksiä tai vain kuunnella, ihan sen mukaan kumpi tuntuu tilanteessa luontevammalta. Kun sovittu aika (vähintään 10 minuuttia) on kulunut, vaihdetaan roolit. Lopuksi otetaan vielä kerran 10 minuuttia, jonka aikana kumpikin valikoi ja järjestää luonnosmateriaalistaan runon.

Hyvä käytäntö on alleviivata muistiinpanoista olennaisilta tuntuvat ilmaisut ja numeroida alleviivauksille uusi järjestys, joka mahdollisimman tehokkaasti nostaa esiin puhujalle tärkeitä asioita. Persoonalliset ilmaukset, epäröintiä ilmaisevat täytesanat ja puheen rytmi ovat tärkeitä. Toisen sanoja tai ilmauksia ei saa muuttaa, mutta niitä voi leikata vierekkäin yllättävilläkin tavoilla.

Millainen paikka olet tänään?

Tehdään parihaastattelu: Kumpikin kertoo vuorotellen, millainen paikka on tänään. Paikka voi olla realistinen, vaikka Kemijärven ABC-huoltamo, mutta yhtä hyvin se voi sijaita pilvien päällä, ihon alla tai hiirenkolossa. Toinen keksii tarkentavia kysymyksiä, kirjoittaa vastaukset ylös ja kokoaa niistä runon. Runon voi tehdä niin, että kirjoittaja saa taiteellisen vapauden muokata vastauksia, tai rajoitetummin niin, että hän kokoaa tekstin suoraan toisen puhumista ilmaisuista. Jälkimmäisessä tapauksessa kyseessä on korvaruno.

Uudisyhdyssanat

Jakaudutaan pareihin. Pareissa kumpikin katsoo toista ja kirjoittaa paperille, mikä eläin hänestä tulee mieleen. Seuraavaksi jatketaan listaa kirjoittamalla allekkain pariin so-piva säätily, väri, huonekalu, mauste, virasto, urheilulaji, jättimäinen asia, pikkiriikkinen asia, verbi ja ajanmäärä. Ohjaaja voi tarvittaessa antaa aiheet yksi kerrallaan koko ryhmälle ja keksii vapaasti muitakin aiheita.

Kun sanalista on valmis, niistä yhdistellään viivoilla toisen kuvailuun hauskesti sopivia yhdyssanoja. Tehtävätyyppi voi olla jo ennalta tuttu, mutta syntyvät sanat kutkuttavan uusia, kuten avainahma tai myrskyvispilä. Lopuksi kirjoitetaan toisesta runo, jonka jokaisessa säkeessä eli rivissä pitää käyttää vähintään yhtä juuri luotua yhdyssanaa.

Harjoituksen tavoitteena on löytää sanoilla leikkimisen ilo ja osoittaa, kuinka kuka vain voi luoda kekseliäitä metaforia. Tämä on aloittelijallekin helppo tapa päästä sisälle runoihin ja myös runon kirjoittamiseen toiselle.

Tekijä:

Harju, T. (2019). *Kun arkinen puhe muuttuu runoudeksi. Esimerkkejä korvarunomenetelmästä*. LUKILOKI-hanke 2018–2022. Jyväskylän yliopisto.